

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště č. 6

Ústí nad Labem

okresní pracoviště Most

Inspekční zpráva

Základní škola

Horní Jiřetín, Školní 126

Identifikátor ředitelství: 600 083 845, IZO: 116 701 153

Zřizovatel: Obec Horní Jiřetín

Školský úřad: Most, třída Budovatelů 2957

Čj.	061 103/99-2005
Signatura	kf4cs102

OBSAH

1 ÚVOD	4
1.1 Předmět inspekce	4
1.2 Termín inspekce	4
1.3 Složení inspekčního týmu	4
1.4 Ředitel(ka) školy	4
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá	4
2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLY	5
2.1 Výchovně vzdělávací program, učební plány a učební osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty	5
2.2 Další informace o výchovně vzdělávacím programu školy	5
2.3 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků	5
2.4 Poskytovaný stupeň vzdělání	5
3 ŘÍZENÍ ŠKOLY	6
3.1 Koncepční záměry školy, plánování výchovně vzdělávací činnosti	6
3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů	6
3.3 Odborné a pedagogické řízení	6
3.3.1 Organizační struktura školy	6
3.3.2 Personální struktura školy	7
3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků	7
3.4 Kontrolní systém školy, kontrola a hodnocení	7
3.5 Informační systém školy - vnitřní a vnější	8
3.6 Vedení povinné dokumentace	8
3.7 Výroční zpráva	8
3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům	9
4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI .	10
4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků	10
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školy	10
4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování	11
4.4 Hodnocení školy z hlediska úrovně výsledků učení	15
4.5 Hodnocení školy z hlediska rozvoje osobnosti žáků	15
4.6 Hodnocení výchovného poradenství	16
4.7 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školy	16
4.8 Hodnocení činnosti školských zařízení, která jsou součástí školy	16
5 ZÁVĚR	18
5.1 Závěry inspekce	18
5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školy	18
5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu	18
5.4 Datum a podpis ředitele(ky) kontrolované školy stvrzující převzetí zprávy	19

5.5 Další adresáti zprávy	19
5.6 Připomínky ředitele(ky) školy	19

1 ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Termín inspekce

15. - 17. března 1999

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: Mgr. Bečvář Vladimír

Členové týmu: Mgr. Bednářová Erika

Mgr. Dlouhý Radek

Mgr. Salač Petr

1.4 Ředitel(ka) školy

Mgr. Zdražilová Eva

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

Povinná školní dokumentace podle § 38a zákona č. 258/1996 pro školní rok 1998/99, třídní knihy ze školního roku 1997/98, učební plány č.j. 12 350/97-20 a č.j. 16 847/96-2, Výroční zprávy za školní roky 1996/97 a 1997/98, hospitace ve třídách.

2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLY

2.1 Výchovně vzdělávací program, učební plány a učební osnovy, případně jiné schválené učební dokumenty

Škola vzdělává podle dvou vzdělávacích plánů: v 1. až 3. a v 5. až 9. postupném ročníku podle učebního plánu Základní škola, jak byl schválen pod č. j. 16 847/96-2, a podle učebního plánu Obecné školy č. j. 12 350/97-20 ve 4. ročníku.

2.2 Další informace o výchovně vzdělávacím programu školy

Škola v rámci učebního plánu Základní škola nabízí 10 volitelných předmětů.

2.3 Přehled o počtu ročníků, tříd a žáků

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Z toho dívek	Počet integrovaných zdravotně postižených žáků
1.	1	14	7	
2.	1	18	12	
3.	1	16	5	
4.	1	21	11	
5.	1	18	5	1
6.	1	16	6	
7.	1	16	9	2
8.	1	19	12	
9.	1	15	6	
Celkem	9	153	73	3

2.4 Poskytovaný stupeň vzdělání

Základní.

3 ŘÍZENÍ ŠKOLY

3.1 Konceptní záměry školy, plánování výchovně vzdělávací činnosti

V době inspekční návštěvy nebylo ředitelství plně organizované školy (bez paralelních tříd) ještě jasno, zda obec nepůjde do útlumu vzhledem k postupu povrchového dolování uhlí, či zda se bude rozvíjet podle svého dlouhodobého plánu rozvoje. Proto má ředitelství dvojí koncepci práce školy, kde první varianta počítá s přibližně patnáctiletou existencí školy, druhá je dlouhodobá a počítá i s mírným přírůstkem obyvatelstva a tedy i přírůstkem žáků.

Z této koncepce vychází i plánování činnosti na příští léta i na jednotlivý školní rok. Roční plány jsou rozpracovány do veřejně přístupných plánů měsíčních a ty zase do plánů týdenních. Plnění krátkodobých plánů je vedením školy pravidelně kontrolováno a vyhodnocováno.

Hodnocení: Zpracování konceptních plánů a roční plánování práce školy je spíše nadprůměrné.

3.2 Plnění učebních plánů a učebních osnov, případně jiných schválených učebních dokumentů

Kontrolou rozvrhu, třídních knih, žákovských sešitů a práce učitelů při navštívených hodinách bylo zjištěno, že učební plán Obecná škola, jak byl schválen MŠMT ČR pod č. j. 12350/97-20 je pouze deklarován, ale v plné šíři formami výuky nenaplněn. Učební plán Základní škola (č. j. 16847/96-2) není důsledně plněn v případě slučování dvou následných ročníků při výuce cizích jazyků, kde žáci (6. a 7. ročníku) nejsou vyučováni podle osnov pro každý ročník zvlášť.

Také plnění osnov tělesné výchovy, dějepisu a dalších předmětů vykazuje nedostatky, které pramení z nedůsledně zpracovaných tematických plánů.

Tato situace bude řešena protokolem.

Hodnocení: Plnění učebních plánů a učebních osnov probíhá s většími nedostatky.

3.3 Odborné a pedagogické řízení

3.3.1 Organizační struktura školy

Škola dosud není právním subjektem, i když o to vedení školy usiluje již několik let. Vzhledem k velikosti školy zvolila ředitelka jednoduchou, ale funkční strukturu řízení školy, kdy delegovala část pravomocí na svou zástupkyni a výchovného poradce. Sama přímo řídí vedoucí školní jídelny a školníka. Protože počet pedagogických pracovníků je nízký, je možné, aby řízení školy bylo efektivní, i když se škola nachází ve dvou od sebe vzdálených budovách.

Řád školy je zpracován kvalitně a byl řádně schválen na první pedagogické poradě před zahájením školního roku.

3.3.2 Personální struktura školy

Na škole není dost plně kvalifikovaných a odborně způsobilých pedagogů.

Na 1. stupni působí jen jedna vyučující s plnou odbornou kvalifikací, odborná výuka na 2. stupni je zajištěna jen v matematice, chemii, fyzice, v pracovních činnostech a občanské výchově. Ostatní předměty jsou vyučovány zatím nekvalifikovaně a případně odborně nezpůsobile. Problematickým se jeví i fakt, že zaměstnavatel, tedy Školský úřad Most, přijal na školu tzv. suplentu, která je absolventkou střední školy a její možnost suplovat na 2. stupni školy ze dne na den a bez důkladné přípravy je při nejmenším sporná.

Pedagogičtí pracovníci	Pedagogická a odborná způsobilost							
	úplná		jen odborná		jen pedagogická		nevyhovující	
	interní	externí	interní	externí	interní	externí	interní	externí
Učitelé	5				2		5 ⁽¹⁾	1
	1							
Celkem	6				2		5	1

(1) S nevyhovující pedagogickou a odbornou způsobilostí je zaznamenána výše uvedená suplenta.

3.3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Pozitivním jevem je, že v současné době studují na škole čtyři vyučující pedagogickou fakultu a tím se personální struktura školy výrazně zlepšila.

Vedení školy výrazně tuto tendenci podporuje a zároveň umožňuje všem pedagogům navštěvovat další vzdělávací akce, jak jsou pořádány v okresním městě.

Hodnocení: *Organizační struktura školy je funkční, personální složení sboru je podprůměrné.*

3.4 Kontrolní systém školy, kontrola a hodnocení

Vedení školy má velmi dobře zpracovaný plán kontrol. Těžiště kontrolní práce vidí v četných hospitacích, z nichž pořizuje zápisy, které projednává s pedagogy a přijímá potřebná opatření. Termíny ročního a měsíčních plánů jsou sledovány a závěry z kontrol vedení školy vyhodnocuje.

Protože však vyučující v metodických orgánech vypracovali jen velmi rámcové tématické plány, nemůže vedení školy důsledně kontrolovat plnění osnov. *Tato skutečnost bude vyjádřena v doporučeních.*

Vedení školy má vypracována kritéria pro přiznávání osobních příplatků a tato kritéria jsou veřejně přístupná.

Hodnocení žáků (jak bylo sledováno v sešitech, žákovských knížkách a ve výsledcích klasifikačních období) je prováděno podle klasifikačního řádu a stupnice, jak ji uvádí § 10 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. Slovní hodnocení na vysvědčení uvádí výčet žákových nedostatků místo metodických doporučení uvádět žákovy znalosti.

Vedení školy zatím nevyužívá ani vlastních evaluačních nástrojů pro zjišťování kvality výsledků učení, ani jiných testů a kontrolních úkolů, jak jsou nabízeny různými organizacemi za úplatu.

Hodnocení: Kontrolní systém není ještě zcela dopracován.

3.5 Informační systém školy - vnitřní a vnější

I když se škola, její školní družina a školní jídelna nacházejí ve dvou od sebe dosti vzdálených budovách, je zaručen účinný informační systém. Vyučující i žáci se dozvídají o důležitých věcech včas, systém porad pracovníků je pružným, informační nástěnky a tabule jsou průběžně aktualizovány, školní rozhlas je k dispozici, ale není zbytečně zneužíván, aby nebylo rušeno vyučování.

Důvěrné informace o žácích a zaměstnancích školy jsou zabezpečeny před zneužitím.

Škola je schopna poskytnout včasné a objektivní informace o žácích rodičům a to jak systémem třídních schůzek, tak individuálními konzultacemi vyučujících rodičům.

Své informace poskytuje rodičům v dostatečné míře i výchovný poradce.

Při škole byla letos vytvořena Rada školy, ale její činnost zatím nelze vyhodnotit pro její krátké působení.

Hodnocení: Informační systém je na škole funkční.

3.6 Vedení povinné dokumentace

Byla provedena kontrola třídních knih, třídních výkazů, katalogových listů, rozvrhu hodin, školního řádu, záznamů z pedagogických rad a protokolů z opravných zkoušek. Bylo zjištěno, že protokoly z opravných zkoušek nejsou vedeny v souladu s § 14 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. na předepsaných tiskopisech.

Hodnocení: Lze konstatovat, že povinná dokumentace je vedena, až na uvedený případ protokolů z opravných zkoušek, řádně a funkčně.

3.7 Výroční zpráva

Výroční zpráva o činnosti školy je zpracována v souladu s § 17e odst. 2, 3 a 4 zákona č. 139/1995 Sb. Její stručnost však prakticky neumožňuje vycházet z obsažených údajů při analýze školního roku a při plánování činnosti školy na další období. U realizovaných vzdělávacích programů doporučujeme uvádět i schvalovací doložky, v údajích o kvalifikaci pracovníků pracovat s vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb. a u výsledků vzdělávání žáků uvést např. přehledy dle ročníků, popřípadě i úspěšnost žáků v přijímacím řízení na SŠ. Vzhledem k tomu, že výroční zpráva je veřejná, doporučujeme věnovat pozornost i její formální úpravě.

Hodnocení: Výroční zprávy je vypracována v souladu se zákonem.

3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Škola není právním subjektem. Kontrolou výdajů na učebnice a pomůcky bylo zjištěno, že učebnice a pomůcky jsou nakupovány promyšleně a uvážlivě. Výše finančních prostředků ze státního rozpočtu na plné pokrytí potřeb školy nestačí (za loňský rok dostala škola přiděleno prostřednictvím ŠÚ 66 tisíc korun, letos má zatím rozpočet na 48 tisíc), proto škola každoročně žádá zřizovatele o pomoc, která činí 77 000 Kč. Jen tak může škola zajistit potřebný počet učebnic a potřebné pomůcky pro výchovně - vzdělávací proces.

Hodnocení: Využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu je promyšlené a šetrné.

4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků

Materiálně technické podmínky již byly popsány v předchozích inspekčních zprávách (viz *Inspekční zprávy č. j. O-06-01/9596-/Be a O-06-04/9697-19ZŠ*). Změnou proti těmto zprávám je, že byla vybudována učebna výpočetní techniky s 4 počítači (Windows 95) a v budově s 1. až 3. postupným ročníkem byla vybudována účelně zařízená tělocvična pro 1. stupeň. V této budově jsou funkčně zařízeny učebny s pomůckami a didaktickou technikou, vlastní sborovna a velmi dobře vybavený kabinet pomůcek pro uvedené ročníky.

Většina pomůcek ve všech ročnících je umístěna v učebnách, takže potřebný materiál mají vyučující vždy po ruce. Nejvíce se v průběhu inspekční návštěvy využívaly pomůcky v nižších ročnících, od 4. ročníku výše bylo využívání pomůcek jen sporadické. Jistým nadprůměrem je vybavení učebny fyziky a chemie. I předmět pracovní činnosti a přírodopis má ve škole dobré materiálně-technické zázemí.

Všechny používané učebnice a učební texty mají schvalovací doložku MŠMT ČR. Na škole zatím není vytvořen ucelený systém zavedených učebnic, jsou používány knihy z různých nakladatelství podle požadavků vyučujících.

Protože nově zrekonstruovaná malá tělocvična v budově 1. stupně svou kapacitou školy nestačí, používají vyučující i poměrně solidně vybavenou tělocvičnu Sokola Horní Jiřetín (včetně náradí), kde jediným nedostatkem je snížený strop, což vadí při některých míčových hrách (odbíjená). Pro atletické disciplíny využívá škola místní hřiště s dráhou pro běhy.

Hodnocení: Materiální a technické podmínky umožňují plnit deklarované učební plány a jsou vzhledem k jiným školám standardní.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek školy

Pracovní prostředí v obou školních budovách je pro zaměstnance i žáky vhodné, všude byl pořádek, na škole bylo čisto, teplo, třídy jsou dostatečně světlé, nábytek je vesměs starší, ale renovovaný a odpovídá věkovým zvláštěnostem žáků. Vybavení 1. třídy novým nábytkem umožňuje vytvořit velmi hezké pracovní prostředí. Chodby školy jsou vkusně esteticky vyzdobeny pracemi žáků, sociální zařízení byla v době inspekční návštěvy čistá, stejně jako prostory šaten. Zaujala neobvykle bohatá květinová výzdoba. Květiny se nacházejí dokonce i v odborných učebnách a žáci projevují k této výzdobě kladný vztah.

Rozvrh přestávek i vyučovacích hodin respektuje § 9 vyhlášky MŠMT ČR 291/1991 Sb. Při výuce podle učebního plánu Obecná škola není uplatněno vyučování ani v blocích, ani v jiných časových celcích. Na škole je zajištěn pitný režim buď automaty na nápoje (budova 2. stupně), či vyučující zajišťují distribuci ochucených nápojů do přinesených hrníčků (budova 1. stupně). Dostatek tekutin je zajištěn i v době podávání oběda.

Hodnocení: Psychohygienické podmínky jsou na škole zajištěny spíše nadprůměrně.

4.3 Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování

Společným znakem výuky na obou stupních školy je, že vyučující nezpracovali své časově tématické plány podle deklarovaných učebních plánů, ale podle používaných učebnic a podle řazení kapitol, jak je v těchto učebnicích praktikováno. Tak vznikly problémy s naplněním jednotlivých plánů, které vyústily buď v přesouvání jednotlivých témat do vyšších ročníků, či jejich nesplnění vůbec (na konci 9. ročníku), což prokázala kontrola třídních knih z uplynulého školního roku. *Tato skutečnost je řešena protokolem.*

ČŠI navštívila výuku *ve všech ročnících 1. stupně.*

Pozornost byla zaměřena především na blok výuky českého jazyka a jeho všech součástí a na společenské a přírodovědné předměty ve 4. a 5. ročníku.

Ze sledovaných hodin *českého jazyka* a současně ze zápisů v třídních knihách lze konstatovat, že učební osnovy v tomto předmětu jsou průběžně plněny. Učivo je žákům předáváno věcně správně, srozumitelně, žáci látku rozumějí. Nejčastěji používanou metodou předávání vědomostí byly frontální činnosti, kdy převažoval monolog učitele, práce s učebnicí a s připravenou tabulí. Velmi zdařilá hodina byla v 1. ročníku, kdy učitelka velmi často žáky motivovala pochvalou, do výuky byla zařazena analyticko syntetická cvičení, sluchová cvičení formou her a také skládání dvoj-trojslabičných slov z pexesa. V průběhu hodiny byli žáci vedeni k rozvoji slovní zásoby. V hodině čtení ve 3. ročníku se objevovaly prvky dramatické výchovy, žáci spontánně hráli pohádky podle vlastního námětu a vyučující rozšiřovala znalosti žáků v oblasti literárních žánrů. Současně byli žáci vedeni k obohacování slovní zásoby, upozornění na slova spisovná a nespisovná a nenásilnou formou byli seznámeni se společenským chováním v divadle. Mluvnice ve 2. ročníku byla zaměřena na podstatná jména. Pomocí ukazovacích zájmen žáci poznávali podstatná jména a na dané slabiky tvořili další. Následovala společná práce s učebnicí a samostatná práce do školního sešitu.

Do výuky nebyly zařazovány oddechové chvíle, přestože byli žáci unaveni. Hodnocení a klasifikace probíhaly pouze známkou, v žakovských knížkách chybí motivační hodnocení za snahu ve výuce. Učitelé zaměřovali pozornost na klasifikaci naukových předmětů, velmi málo se objevují známky z výchov, především z tělesné výchovy.

Sledované hodiny ve 4. - 5. ročníku podle vzdělávacího programu Obecná škola s výjimkou německého jazyka byly zaměřeny na opakování, měly shodný průběh: společné opakování, práce na tabuli, se školními sešity, či individuální doplňování nakopírovaného materiálu v závěru hodiny. Hodiny byly vedeny v duchu frontálních činností, bez možností využití dalších forem práce typických pro Obecnou školu. Ze sledovaných hodin je patrné, že učitelé upřednostňují spíše encyklopedické vědomosti před řešením problémů žáky. Hodnocení je založeno na klasifikaci známkou, v žakovských knížkách se objevuje pozitivní motivační hodnocení za konkrétní výkony žáků ve výuce. V žádné hodině nebylo žákům umožněno využít vlastní tvořivosti a kreativity myšlení. V hodinách vlastivědy a přírodovědy kromě učebnice, tabule, map a školního sešitu nebylo použito jiných pomůcek, přitom kabinet umožňuje využití velkého množství názorných pomůcek a především demonstračních tabulárních pomůcek. Vůbec zde nebyl zřejmý individuální přístup (diferenciace učiva podle obtížnosti a náročnosti). Hodina německého jazyka pod vedením odborně nezpůsobilé vyučující byla připravena zodpovědně, v průběhu hodiny se učitelka snažila s žáky komunikovat v německém jazyce, byla zařazena hra na rozvoj slovní zásoby a v době, kdy žáci samostatně pracovali do školních sešitů, se vyučující věnovala individuálně slabšímu žákovi.

Ani v této hodině však nebylo využito žádných pomůcek, např. obrázků pro rozvoj slovní zásoby.

Sledované hodiny podle vzdělávacího programu Obecná škola lze hodnotit průměrně až podprůměrně, neboť jeho principy a cíle nejsou naplňovány.

Dopravní výchova probíhá především na prvním stupni, ale částečně přesahuje i na stupeň druhý. Její první část se uskutečňuje v podzimních měsících v rámci prvouky především v 1. až 3. třídách a pokračuje v jarních měsících ve vyšších třídách v rámci vlastivědy a soustřeďuje se při praktických činnostech na dopravní hřiště v Mostě. Druhý stupeň se zúčastňuje dopravních soutěží v květnových dnech v Mostě v rámci výuky 6. a 7. ročníku (*Zlatá zebra, Děti pozor, červená!*).

Dopravní výchova je realizována spíše nadprůměrně.

Výuka na druhém stupni byla sledována především v humanitních a přírodovědných oborech.

V humanitních oborech je výuka jen zčásti zajištěna kvalifikovaně. Převažuje výuka nekvalifikovaná a také odborně nezpůsobilá.

Znakem všech zhlédnutých hodin byla pečlivá příprava vyučujících na vyučovanou jednotku.

Hodiny však probíhaly frontálním způsobem, kdy převažoval monolog vyučujících. Žáci mechanicky plnili úkoly a měli jen málo příležitostí k tvůrčí práci. Malá efektivita vyučovacího procesu byla zaviněna nevyužíváním pomůcek při vyučovací hodině, převažující prací samotných vyučujících u tabule, upřednostňování ústních odpovědi žáků, kteří však neprojevovali přílišnou aktivitu, neexistující práce s chybou v písemné podobě, časté hodnocení tzv. *desetiminutovek*, spolupráce jen s aktivními žáky a příliš dlouhé zápisy do sešitů v naukových předmětech. Písemné záznamy v sešitech jsou hodnoceny v naukových předmětech jen sporadicky. Také frekvence známek v žákovských knížkách je rozdílná (v dějepisu 2 - 5 známek za pololetí). Kontrolou třídní knihy v 9. ročníku bylo zjištěno, že při jednohodinové dotaci dějepisu bude obtížné splnit osnovy předmětu (to potvrdila i kontrola třídních knih z uplynulého školního roku, kdy nebylo v 9. ročníku probráno celé jedno téma). Cizí jazyky jsou vyučovány ve spojených 6. a 7. ročnících, ale žáci nejsou vyučováni diferencovaně podle ročníkových osnov a tím není zajištěno, aby žáci získali povinné penzum vědomostí, jak osnovy ukládají. *Toto neplnění osnov v cizích jazycích je řešeno protokolem.* Vzhledem k odborné nezpůsobilosti vyučujících bylo obtížné motivovat žáky ke komunikaci, takže výuka byla převážně statická. Svoji roli zde sehrávají i učebnice německého jazyka, které nejsou postaveny na moderních zásadách (s důrazem na mluvní projev) jazykové výuky. Sledovaná hodina německého jazyka v 9. ročníku naopak patřila k nadprůměrně odučeným hodinám mezi humanitními předměty vůbec.

Sledované hodiny v humanitních předmětech lze celkově hodnotit jako průměrně odučené.

Vzhledem k velikosti školy proběhly v *přírodovědných předmětech (matematika, fyzika a chemie)* hospitace v osmi vyučovacích hodinách. Z těchto osmi hodin byla v šesti hodinách práce vyučujícího nadprůměrná a nebylo náhodou, že to byly hodiny právě u odborně způsobilých vyučujících. Zbývající 2 hodiny byly spíše průměrné. Společným nedostatkem všech hodin byly frontální způsoby práce, nekorespondující s malými a tedy příznivými počty žáků ve třídě, které umožňují žáky diferencovat a pracovat ve skupinách. Maximum práce

v hodině na sebe přebíral sám vyučující. *Doporučení se budou týkat i zařazení a časového rozložení učiva geometrie.* Pro nekvalifikovanou vyučující (i když studující) je jednohodinová dotace ve fyzice 6. a 7. ročníku variantou náročnou. Pokud se pak látka (díky zmíněným nedostatkům v časově tematickém rozvržení učiva) nestačí probrat, je probírána až v dalším ročníku.

Přírodovědné předměty M, F, CH jsou personálně zajištěny (vzhledem k podmínkám školy) nadprůměrně.

Výuka zeměpisu je zajištěna vyučujícím, který dálkově studuje PF a je zatím bez odborné a pedagogické způsobilosti, jak ji stanoví vyhláška MŠMT ČR č. 139/1997 Sb. V průběhu sledovaných hodin byl patrný zájem vyučujícího o předmět i práci s žáky. Vhodným střídáním činností, využíváním hry a soutěže při osvojování nových poznatků, prostorem pro samostatnou a skupinovou práci žáků se vyučujícímu podařilo efektivně využít vyučovací jednotku a do hodin zapojit prakticky všechny žáky třídy. K dalším kladům patřilo zejména využívání mezipředmětových vztahů, dobrá práce s mapou a vedení žáků k samostatnému vyvozování a prezentování názorů. Nedostatky ve výuce se objevují především v oblasti jejího plánování. Osnovy předmětu přímo předpokládají vypracování vlastního časově tematického plánu učitele, zohledňujícího i místní podmínky školy. V rámci předmětové komise je zpracován pouze stručný přehled tematických celků, které se budou probírat. Učivo předpokládané osnovami pro 6. a 7. ročník je rozvolněno ještě do 1. pololetí 8. ročníku a to na úkor tematického celku „*Politická mapa dnešního světa*“, který je prakticky vypuštěn (resp. byly odučeny pouze 2 hodiny, z toho jedna suplovaná, týkající se obecně organizace státu). Absence plánování výuky je patrná i z třídních knih loňského roku, kdy se ještě v 9. ročníku postupovalo dle upravených učebních dokumentů č. j. 18730/91-20. Zde výuka skončila prakticky 24. března a do konce školního roku je uváděno již jen opakování. S přihlédnutím k místním podmínkám a probíranému učivu doporučujeme vhodně zařazovat i zeměpisná cvičení a věnovat tak pozornost i realizaci praktického zeměpisu. Pozornost je třeba věnovat plánování hodiny. Dílčí nedostatky (neodhadnutá časová náročnost zadaných úkolů, absence závěrečného shrnutí a zhodnocení práce žáků v hodině) plynou spíše z pedagogické nezkušenosti při jinak dobré přípravě na hodinu.

Výuku *přírodopisu* zajišťují v letošním školním roce celkem 3 učitelé, požadavek odborné způsobilosti nespĺňuje žádný z nich, dva jsou pedagogicky způsobilí. V 8. ročníku tak byl celý tematický celek savci zredukován na dvě hodiny (jedna hodina s tématem *Savci*, druhá *Hlodavci*) a dále je vyučována biologie člověka. Pozornost je třeba věnovat praktickým činnostem. Osnovy přírodopisu v programu Základní škola předpokládají osvojování učiva formou činností, podporujících tvořivé poznání (pozorování, pěstování, určování s klíči, atlasy, práce s mikroskopem apod.). Chybí laboratorní práce. Při dvouhodinové týdenní dotaci doporučují osnovy 5 laboratorních cvičení za rok. Z názorných pomůcek bylo ve výuce používáno nástěnných transparentů, pro zpestření hodiny bylo využito křížovky, jinak hlavní vyučovací metodou byl řízený rozhovor.

Kvalitu vyučování zeměpisu a přírodopisu lze hodnotit jako průměrnou. Zjištěné nedostatky se vedle plánování práce týkají opomíjení praktických činností ve výuce.

Výuku *tělesné výchovy* zajišťují 3 učitelé (1 s odbornou i pedagogickou způsobilostí, 1 jen s pedagogickou způsobilostí a 1 bez odborné i pedagogické způsobilosti). Ze zápisů v třídních knihách je patrné, že ve výuce dominují především hry. V případě kvalifikované

výuky lze konstatovat plnění osnov. V ostatních hodinách jsou nedostatky v plnění osnov gymnastiky, ve výuce tělesné výchovy chlapců se gymnastika prakticky neobjevuje. Příčinou je především neodbornost vyučujících, neznalost metodiky při záchraně a dopomoci při osvojovaných cvicích, kdy před vyučujícím stojí dilema, zda riskovat případné zranění žáků či téma raději nerealizovat. Částečnou příčinou jsou i prostorové podmínky malé tělocvičny, kde nářadí je umístěno ve zvýšeném přízemí a jeho transport po schodech při TV dívek je přinejmenším problematický. Škola pořádá LVVZ a vzhledem k příznivé poloze školy na úpatí hor je lyžování zařazováno i během školního roku. Stejně tak bylo alespoň jednorázově zařazeno bruslení a plavání. V souladu s požadavky osnov nabízí škola i další formy pohybových činností v rámci volitelných a nepovinných předmětů (sportovní hry, taneční soubor). Ve vlastní výuce je dobře využíváno dovedností žáků získaných v rámci volitelných předmětů. Žáci sami připravují a vedou rozcvičky a cvičení s hudbou. Pozitivně je třeba hodnotit i zapojení školy do okresní volejbalové ligy škol a účast v dalších sportovních soutěžích, kde je tak žákům umožněna určitá konfrontace jejich dovedností. Pozornost je třeba věnovat klasifikaci. V tělesné výchově jsou dívky hodnoceny a klasifikovány, vážně však zajištění informovanosti zákonných zástupců prostřednictvím žákovských knížek. V tělesné výchově chlapců se neklasifikuje vůbec a vyučující to řeší tak, že na vysvědčení dostanou všichni žáci jedničku (toto zjištění bylo inspekci ověřeno). Vedení školy nebyl tento přístup znám. Doporučujeme sjednotit zásady hodnocení a klasifikace v tělesné výchově a zajistit informovanost rodičů.

Výuku tělesné výchovy lze hodnotit jako funkční, s nedostatky při plnění osnov, v hodnocení a klasifikaci žáků i při zajištění informovanosti zákonných zástupců žáků.

Škola nabízí žákům celkem 10 volitelných předmětů. Z této pestré nabídky je letos realizováno 6 předmětů (práce s počítačem, technické kreslení, taneční soubor, sportovní hry, společenské vědy a praktika z chemie). Systém organizace výběru je velmi dobrý. Každý žák si zvolí volitelné předměty ve stanovené hodinové dotaci (2 - 3 hodiny týdně), další předměty si pak žák může vybrat jako nepovinné.

Výuka těchto předmětů je ze 40 % zajištěna odborně i pedagogicky způsobilými vyučujícími a probíhá podle plánů schválených ředitelkou školy. Byl hospitován předmět sportovní hry, jehož výuka je zajištěna plně kvalifikovanou vyučující. Náplň tvoří převážně košíková, nohejbal, stolní tenis a důraz je kladen na nácvik činností při odbíjení, neboť většina žáků tvoří základ družstva školy v okresní volejbalové lize. Při hospitaci ve výuce práce s počítačem bylo zjištěno, že předmět je v letošním roce zajištěn studentkou výpočetní techniky na PF a vlastní úroveň výuky, vycházející z promyšlené přípravy a zpracované celoroční koncepce, je velmi dobrá. Převládá individuální přístup k žákům, dobrá je proporcionalita mezi teorií a praktickými činnostmi, výuka je vedena zřetelně uživatelsky. Při zařazování žáků do skupin doporučujeme vycházet z úrovně jejich dovedností a skupiny diferencovat např. na začátečníky, středně pokročilé a pokročilé. Pozornost doporučujeme věnovat i prostředí učebny, kde nesourodé lavice a židle neodpovídají věku a postavám žáků a kontrastují s moderními Pentii.

Nabídku a výuku volitelných předmětů lze hodnotit jako dobrou. Nadprůměrně lze hodnotit pohybové aktivity v rámci volitelných předmětů a zapojení žáků do sportovních soutěží v rámci okresu.

4.4 Hodnocení školy z hlediska úrovně výsledků učení

Vědomosti, dovednosti a návyky žáků na 1. stupni odpovídají požadavkům *Standardů vzdělávání* pro jednotlivé ročníky. Žáci zvládli techniku čtení, což bylo zřejmé v průběhu inspekční návštěvy při čtení textů v učebnici. Někteří žáci čtou již velmi dobře, jiní mají v čtení ještě rezervy.

V humanitních předmětech na 2. stupni žáci museli být k aktivitě soustavně burcováni, odpovídali kuse a s mezerami ve vědomostech. Zřetelně zde chybí zpětná vazba, která by odhalila příčiny nedostatků ve vědomostech, žáci v českém jazyce píšou kontrolní práce jen ve slohu.

V hospitovaných hodinách se pouze výjimečně ověřovaly vědomosti žáků. Při různých činnostech v hodině se více zapojoval vyučující, nežli žáci. Lepší výsledky a úroveň práce žáků byla k vidění pouze v hodině chemie.

Tabulka výsledků učení za uplynulé dva roky ukazuje, že výsledky vyučovacího procesu se v podstatě nemění:

	1996/97		1997/98		1998/99
	1. pololetí	2. pololetí	1. pololetí	2. pololetí	1. pololetí
žáků	159	159	167	162	
prospělo 1. stupeň	90	89	94	92	
prospělo 2. stupeň	67	66	67	67	
neprospělo 1. stupeň	2	2	1	2	
neprospělo 2. stupeň	0	0	5	1	

Hodnocení: Škola dosahuje výsledků, které jsou srovnatelné se standardními školami.

4.5 Hodnocení školy z hlediska rozvoje osobnosti žáků

Život školy se řídí kvalitním školním řádem, který je stručným souborem pravidel chování žáků ve škole. Je snadno zapamatovatelným a srozumitelným pro všechny věkové stupně.

Řád školy nezapomíná na pravidla činnosti v odborných pracovnách a při všech činnostech žáků, dbá na bezpečnost dětí a zajišťuje řádný průběh výchovně - vzdělávací činnosti.

Následující tabulka přináší výsledky výchovného procesu při klasifikačních obdobích, jak se projevovaly v uplynulých dvou školních rocích v klasifikaci chování a při udílení výchovných opatření:

	1996/97		1997/98		1998/99
	1. pololetí	2. pololetí	1. pololetí	2. pololetí	1. pololetí
žáků celkem	159	159	167	162	
počet pochval	0	14	2	25	4

počet dětí	14	18	19	15	10
	1996/97		1997/98		1998/99
	1. pololetí	2. pololetí	1. pololetí	2. pololetí	1. pololetí
2. stupeň z chování	12	8	7	18	9
3. stupeň z chování	0	2	0	2	5
neomluvených hodin	384 ⁽¹⁾	53	8	29	36

(1) Jedna žákyně sama zameškala 384 hodiny, které nebyly omluveny.

Hodnocení: *Výsledky, jaké při rozvoji žákovských osobností dosahuje škola, jsou průměrné.*

4.6 Hodnocení výchovného poradenství

Výchovné poradenství je svěřeno již šestým rokem zkušené vyučující, která však nemá potřebné vzdělání. Personální situace na škole jinou volbu ani neumožňuje.

Výchovná poradkyně zajišťuje volbu povolání, péči o integrované žáky a výchovně-vzdělávací problémy. Volba povolání postihuje klasickou péči o zpracování přihlášek do povolání, orientaci v problematice pomocí různých, podniky hojně nabízených exkurzí. Integrovaní žáci s prokázanými poruchami učení a chování, ale i se zdravotním postižením mají vedenou potřebnou dokumentaci i individuální plány. Pokud se jedná o výchovně-vzdělávací problémy, pak působí výchovná poradkyně jako koordinátor práce třídních učitelů.

Partnery v práci výchovné poradkyně jsou: Pedagogicko-psychologická poradna, lékař, Policie ČR a letos i Rada školy.

Hodnocení: *Pojetí, zabezpečení a realizace práce výchovného poradenství je funkční a pro potřeby školy dostačující.*

4.7 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost školy

Vedení školy se snaží zapojit žáky školy do řady aktivit. Na škole pracuje šachový kroužek, který vede ředitelka školy. Kroužek navštěvuje 40 žáků a v okresní soutěži obsadili žáci školy 3. místo. Další sportovní akce jsou zúročeny 2. místem v nohejbalu, 2. a 5. místem v běhu kolem janovské školy, 3. místem v Hrách bez hranic, 1. místem ve stolním tenisu. Letos probíhá také volejbalová liga, jejíž výsledky budou známy až ke konci školního roku. Kromě sportu byla obsazena recitační i pěvecká soutěž, vystavovány jsou výtvarné práce a výrobky žáků, kterými se škola zúčastní i celostátní soutěže.

Pro rodiče pořádá škola besídku a jedenkrát za dva roky školní akademii.

Hodnocení: *Do volného času žáků pozitivně zasahuje nejen šachový kroužek, ale škole se velmi dobře daří i v dalších aktivitách, které prolínají výchovně-vzdělávacím procesem a které se dají poměřovat s ostatními školami.*

4.8 Hodnocení činnosti školských zařízení, která jsou součástí školy

Součástí školy je školní jídelna a oddělení školní družiny.

Školní jídelna poskytuje chutné stravování dle principů racionální výživy v estetickém prostředí pro 108 strážníků, tj. žáků, zaměstnanců školy a bývalých zaměstnanců školy.

Školní družina má pro svou činnost samostatné prostory, po estetické stránce velmi hezky upravené, má k dispozici dostatek stavebnic, her i materiálu pro pracovní a výtvarné činnosti. V odpočinkových koutcích mají žáci možnost seberealizace.

Provozní doba vychází vstříc rodičům. ŠD umožňuje pobyt žákům 1. - 4. ročníku v době od 6.30 do 7.45 hodin a od 11.40 do 15.00 hodin. Za pobyt dětí platí rodiče měsíčně 50 Kč. Činnost ŠD je zaměřena na sportovně rekreační aktivity, vhodně doplněné výchovami. Pracuje zde vychovatelka s potřebnou pedagogickou způsobilostí.

Dokumentace školní družiny je vedena přehledně, úplně a na platných tiskopisech SEVT. Kontrolou bylo zjištěno, že v oddělení je zapsáno celkem 27 žáků a zároveň tomuto počtu odpovídá i počet zápisových lístků. Vyhláška č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech však v § 2 tuto možnost nepřipouští. *Na tuto skutečnost reaguje protokol, který je součástí této inspekční zprávy.*

Hodnocení: Činnost školní družiny lze hodnotit jako standardní, tj. průměrnou.

5 ZÁVĚR

5.1 Závěry inspekce

Základní škola v Horním Jiřetíně je materiálně i prostorově velmi dobře připravena poskytovat kvalitní výchovně vzdělávací výsledky. Nevýhodou je, že škola zatím není personálně dobře obsazena, ale vysoký počet dálkově studujících pedagogů je nadějí, že se tato situace v průběhu nejbližších let výrazně změní. Zjištěné nedostatky v oblasti naplňování osnov jsou způsobeny především uvedenou nízkou kvalifikovaností pedagogického sboru a jsou snadno odstranitelné již v průběhu zbývajících měsíců školního roku a především v organizační přípravě nového školního roku.

Vedení má promyšlenou koncepci dalšího vývoje školy v souvislosti s budoucností obce. Tato koncepce, posílená i o získání právní subjektivity, o kterou vedení školy několik let usiluje, je zárukou, že působení školy v obci je funkční a důležité.

5.2 Doporučení inspekce k další činnosti školy

- zpracovávat časové a tématické plány podle učebního plánu a nikoli podle kapitol v učebnicích,
- kontrolou časově tématických plánů zajistit jejich plnění do konce školního roku, přehodnotit funkčnost zařazování učiva geometrie v matematice, všech prvků tělesné výchovy a všech praktických cvičení v různých přírodovědných předmětech,
- systémem kontrolních prací zajistit zpětnou vazbu při kontrole vědomostí žáků především v tzv. hlavních předmětech, zaměřit se na kvalitnější práci s chybou, především v její písemné podobě,
- pravidelnou kontrolou zápisů do sešitu v naukových předmětech zajistit věcnou správnost a grafickou kvalitu písemných projevů,
- využívat většinou příznivé malé počty žáků ve třídách a zařazovat i jiné nežli frontální způsoby práce,
- zabývat se zefektivněním práce suplenta (přípravenost na hodiny, kázeň žáků ...),
- přijmout vnitřní pravidla klasifikace: odstranit známky s minusy, zajistit informovanost o průběhu výchovně - vzdělávacího procesu klasifikací ve všech předmětech.

5.3 Datum vyhotovení zprávy a podpisy členů inspekčního týmu

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu: Mgr. Bečvář Vladimír v. r.

Podpisy inspektorů

členové týmu: Mgr. Bednárová Erika v. r.

Mgr. Dlouhý Radek v. r.

Mgr. Salač Petr v. r.

V Chomutově 29. března 1999

5.4 Datum a podpis ředitelky kontrolované školy stvrzující převzetí zprávy

Inspekční zprávu jsem převzala dne 31. března 1999

razítko

Podpis ředitelky: Mgr. Zdražilová Eva v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

5.5 Další adresáti zprávy

Na vědomí

Adresát	Datum předání/odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	14. dubna 1999	061 135/99 2005
Školský úřad:	14. dubna 1999	061 134/99 2005
Rada školy	14. dubna 1999	061 137/99 2005

5.6 Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
		Připomínky ke zprávě nebyly zaslány